

Секція: Економіка та трансформація управління національним господарством.

Самойленко Т.Г.

аспірант кафедри економіки,

Сумський національний аграрний університет,

м. Суми, Україна

**РОЗРОБКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ
РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

Україна-це країна з найбільшою в Європі територією, різноманітними економічними та соціальними умовами життя населення, яка постійно знаходиться в пошуку ефективних моделей управління на регіональному і місцевому рівнях. Одними з основних проблем, з якими стикається держава є соціально-економічні дисбаланси розвитку сільських територій та слабе залучення інститутів громадянського суспільства до прийняття стратегічних рішень з регіонального розвитку.

Фахівці називають ряд причин, що визначають проблеми сталого розвитку сільських територій. Це історично сформовані проблеми: неефективність аграрної політики, недостатність в бюджеті країни соціальних витрат по аграрному сектору, відомча роз'єднаність управління в сільській місцевості, слабкість сільського самоврядування, обмеженість доступу сільського населення до ринків продукції, матеріально-технічних, фінансових та інформаційних ресурсів.

Крім того, сучасний розвиток сільських територій характеризується відсутністю належного дорожньо-транспортного сполучення, достатньої кількості об'єктів ринкової, фінансової, соціальної, побутової, комунікаційної та культурної інфраструктури. Сільське населення позбавлено можливості отримання якісних соціальних, побутових, освітніх, медичних і культурних послуг [1].

Слід зазначити, що соціально-економічний розвиток сільських територій є динамічним і вимагає постійного вдосконалення організаційних форм управління [2, С.56.].

Сьогодення характеризується складністю розбудови ефективної системи управління сільським розвитком в Україні. Це пов'язано з наслідками глобальної економічної кризи, які ще не дозволили відновити темпів економічного зростання, що в свою чергу накладає жорсткі бюджетні обмеження і вимагає високої обґрунтованості заходів державної регіональної політики.

Отже, організація розвитку сільської території вимагає вдосконалення системи розв'язання комплексу проблем у сферах розподілу функцій центральної і місцевої влади в моделі управління сільським регіоном, розвитку місцевого самоврядування й громади села; побудови ефективних форм управління аграрним сектором; аналізу використання потенціалу розвитку сільських територій; оптимізації використання земельних ресурсів; доступності соціальних послуг та об'єкт соціальної інфраструктури для всіх груп сільського населення та ін..

Необхідно зробити перехід від командно-адміністративної системи управління соціально-економічним розвитком села до територіально-самоврядної. Такий підхід вимагає зміни принципів, методів і технологій управління сільськими територіями. При цьому повинно чітко регламентуватися завдання, а також дії керівних структур на місцевому, районному, обласному та загальнодержавному рівнях. Створення належного соціального середовища на селі може бути вирішене лише за умови розробки стратегії та тактики скоординованих дій сільських громад, органів місцевого самоврядування, регіонального і державного управління. При чому, робитися це повинно шляхом програмування соціально-економічного розвитку "від громади до держави", і провідна роль у визначенні потреб і пріоритетів у його створенні відводиться органам місцевого самоврядування. Програми соціально-економічного розвитку, а також річні плани і бюджети соціального розвитку

мають складатися "знизу - догори" і враховувати можливості місцевих бюджетів, інвестиційні зобов'язання державного і місцевих бюджетів вищих рівнів, а також галузевих міністерств по забезпеченню соціальних нормативів.

Управління сталим сільським розвитком вирішує велике коло завдань. Але щоб забезпечити найбільшу їх узгодженість, необхідна концепція комплексного соціально-економічного розвитку території.

У процесі розробки концепції сільського розвитку слід передбачати необхідність удосконалення: міжрегіональних і міжгалузевих пропорцій на основі раціонального використання місцевих ресурсних потенціалів; розміщення галузей матеріального виробництва і невиробничої сфери; транспортної системи, системи розселення населення та використання потенціалу трудових ресурсів у межах окремих регіонів і центрів; охорони природних ресурсів і комплексності у використанні відходів виробництва, побічних продуктів і шкідливих викидів у повітряний басейн та водні об'єкти [3, с.92].

Визначення цілей та проблем сільського розвитку, основних напрямків розв'язання цих проблем повинні становити головний зміст концепції. Показники й оцінки концепції мають бути якомога достовірнішими і відображати різні варіанти вирішення окремих проблем. Це дає змогу вибрати найбільш прийнятний варіант управління соціально-економічним сільським розвитком.

Розвиток сільських територій неможливий без індивідуального підходу до кожного сільського поселення.

Механізм соціально-економічного розвитку сільських поселень будується на системі взаємовідносин між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, виробничими одиницями.

Функції, повноваження і завдання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відображені в наступній структурній моделі (рис.1) управління соціально-економічним розвитком території.

Рис.1 Структура завдань управління соціально-економічним розвитком території.

У процесі управління соціально-економічним розвитком сільських утворень доцільно сформувати раціональний механізм ефективної системи управління розвитком соціальної сфери сільських територій. Найважливішими елементами виступають функції, зокрема, функція регулювання, яка є однією з найважливіших функцій управління сільськими місцевими утвореннями.

Список використаної літератури:

1. "Напрями покращення інституційного забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій західних регіонів України". Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1860/>

2. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навч. Посіб.- К.: Вища шк., 2000.-223 с.: іл.
3. Іщук С.І. Регіональна економіка: Терія. Методи. Практика : підручник / С.І.Іщук, О.В.Гладкий ;Київ. Нац.. ун-т ім. Т. Шевченка.-К. : Знання, 2013.-447с.